

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه

دلیل حجیت خبر واحد از اجماع

جلسه ۳۳۹

استاد نجار زاده

وجوه جمع بین دو نظریه، از منظر شیخ انصاری:

نظر نهایی مصنف: به هر حال، چه بتوانیم کلام سید را تأویل به آنچه موافق با کلام شیخ طوسی است ببریم یا نتوانیم، ادعای اجماعی که برای حجیت خبر واحد شده (خبر واحد موثق، مأمون از کذب، حتی اگر راوی عادل نباشد به معنای خاص و قول او موجب قطع نشود)، ادعای مقبول و تاییده شده‌ای است که عمل جمیع علماء (حتی عمل خود سید مرتضی و ابن ادریس)، آن را تایید می‌کند.

شاهد بعدی که موید نظر شیخ طوسی است: چیزی است که مرحوم کشی ادعا کرده، یعنی اجماع بزرگان فقهاء بر تصحیح آنچه جماعتی از روات آن را صحیح می‌دانند و مشخص است که مراد از تصحیح، قطعی الصدور بودن نیست، بلکه به معنای عمل به آن است.

شاهد دیگر: ادعای نجاشی است که مراسیل ابن ابی عمیر، مقبول است نزد اصحاب و این عبارت نجاشی دلالت صریح دارد بر عمل اصحاب بر مراسیل ابن ابی عمیر؛ نه بخاطر اینکه قطعیت در صدور دارد؛ بلکه به این خاطر این که ابن ابی عمیر، فقط از ثقات نقل روایت می‌کند؛ همچنین قرائن و شواهد دیگری نیز وجود دارد که شیخ انصاری در رسائل به آنها پرداخته است و می‌فرماید در هیچ مسئله‌ای ادعای اجماع و شهرت عظیمه و امارات کثیره نشده است مثل ادعایی که در مورد خبر واحد شده؛ پس اگر کسی در حجیت خبر واحد شک کند، نمی‌تواند در هیچ یک از مسائل فقهیه تحصیل اجماع کند؛ ولی انصاف این است که آنچه قدر متیقن است، جواز عمل به خبر واحد مفید اطمینان است نه مطلق ظن.